

La Triquina.

Joguina en un acte

740.

— 1879 —

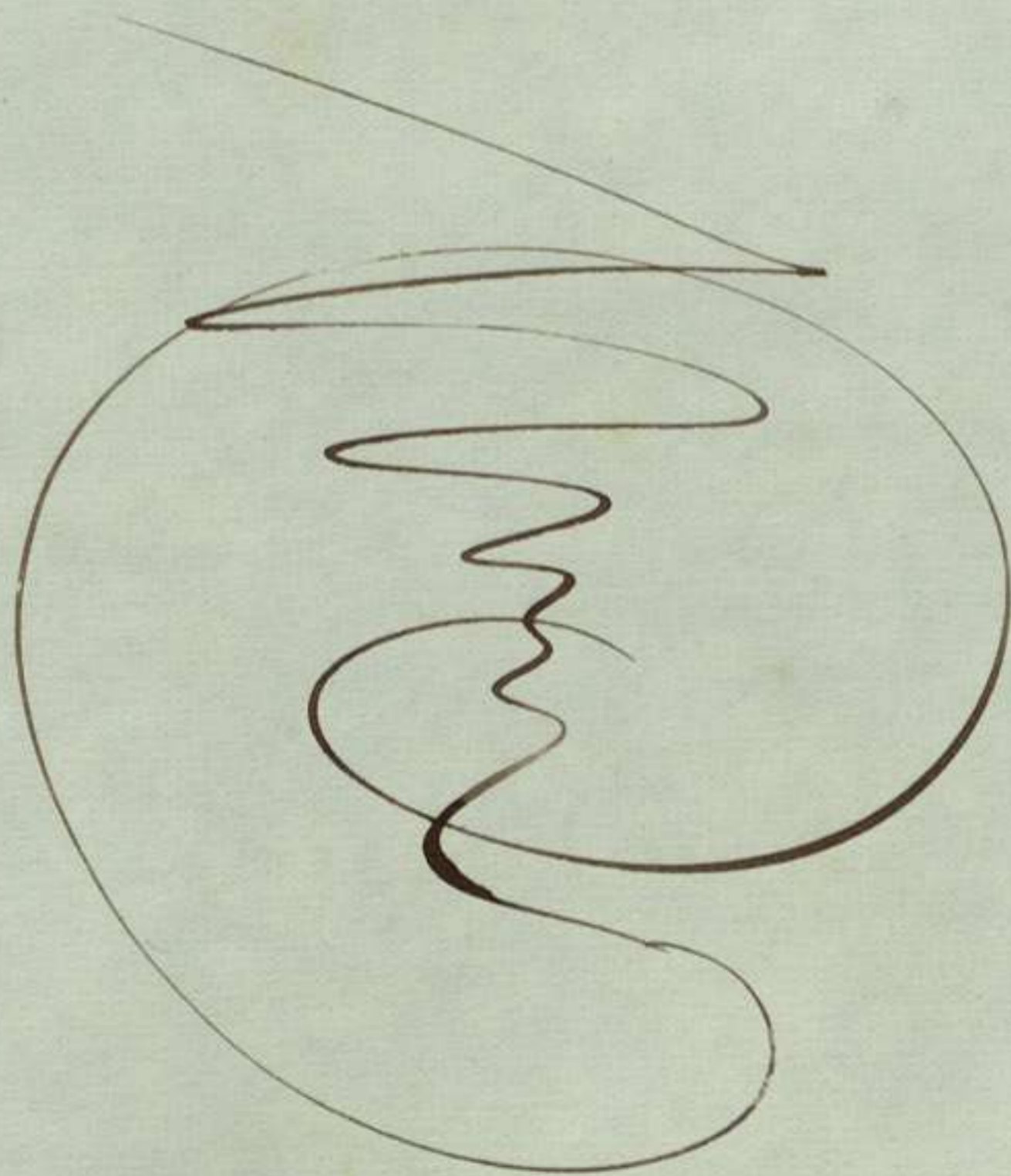
18
La Mission de
St. Louis

St. Louis

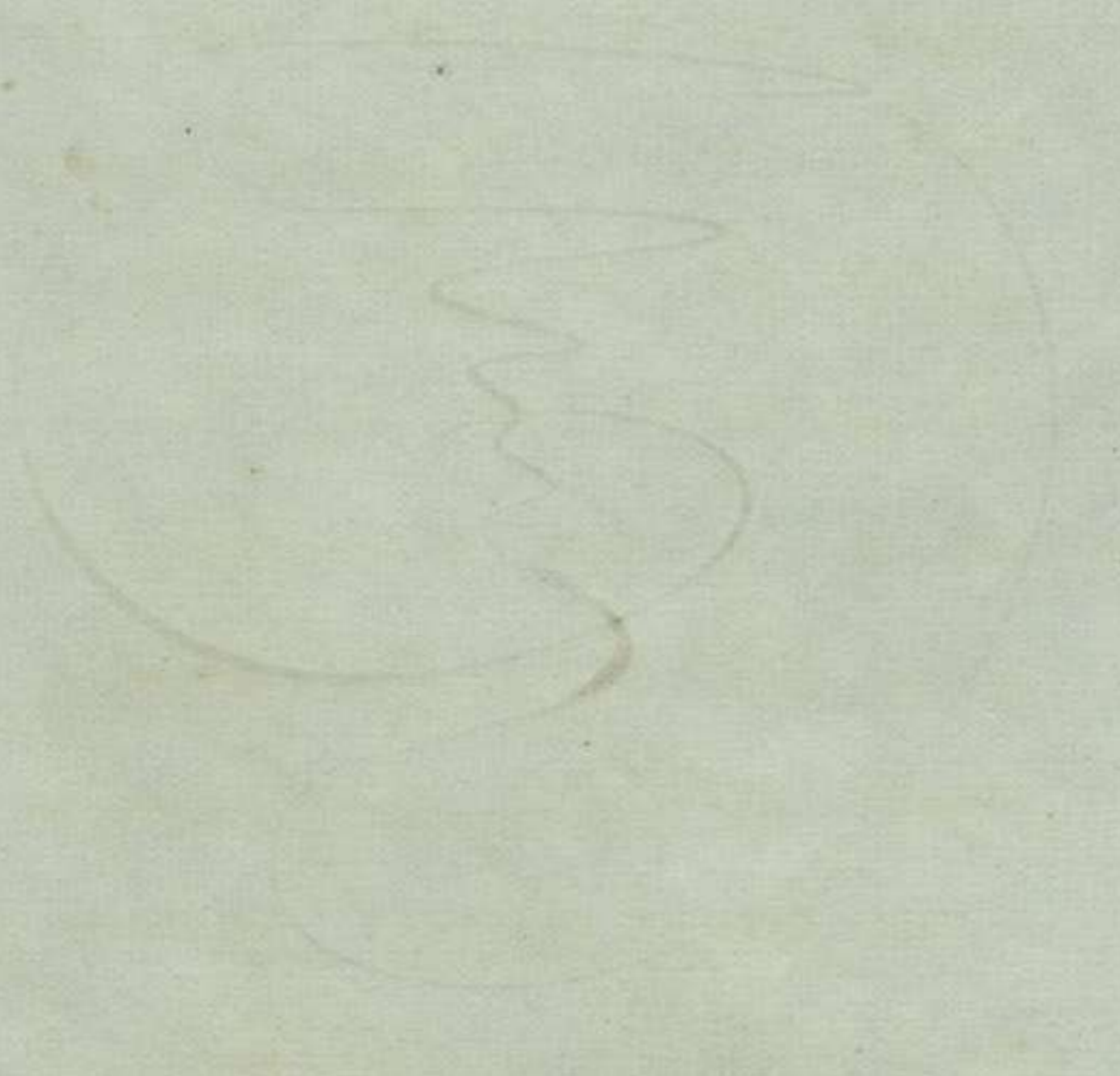
— 1819 —

Personas.

- Sis ————— D.ª Enriqueta Alemany
- Pep ————— D. Eduardo Mollá
- Jan. ————— D. Louvat Colomer.

[Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

131

Acte Únic

*

Una sala ab dos catres figurant lo quartet
d'en Pep y d'en Jan en casa la Sió y sa
mare vinda.

Escena I.

Jan dorm vestit ab la roba d'anà al ball.
Sió entra després del preludi de la música.

Parlant.

Sió — ¡Encare dorm! quin tronera!
aixó es la vida del trueno
ell vetlla la nit entera
fora ben bo' per sereno.

Aquet qu'es tan gandulot
no té la sort d'entra' en quinta
y en Pep que tot lo dia punta
ja es soldat: pobre xicot!

Tant que l'estimo y ell
que també m'estima a mi
quan s'haurém de despedi'
verge santa quin tropell

Jo que m'creya habé' acertat
'l partit de casament
seré' alló' que fan m'ofent
la promesa de un soldat

Si algú' m'veu al seu darrera
'm pendran per una criada:
a n'ámi que ten m'enfada
veure un home ab cartutxera

I una correixa per faisa
y toca' grunts verds enant
al dona' la ma' encoisant
ab aquell que va' entra' en caisa

I ab lo que jo m' desespero
que aprenen 'l castellufo
y 't diuen ab un rebufo
tantas veos tantas quiero

Pero be': no sera' així
tot llimpiantse lo fusell
ell no m'olvidara' a mi
y jo no olvidare' a n'ell

I si algun dia estich trista
lo fe fe' una carta 'm resta
conech un memorialista
que te una memoria llesta

I mi hi pasara caricias
y tot lo que vol di' - amor -
qu'ell prou que deu tem' indicias
de tot lo que sent un cor

! Pero 'm costara dos rals
y un del sello que fan tres.
y encare fossin puntuals
no se me'nitaria res;

Pero 'ls correus d'aqui Espanya
son com 'l rellotje que hi ha
a la catedral, que va

sempre atrassat: y aixó 'm danya
Mes, que hi farem es així
y amigu no hi ha remey
si te d'onca a' servi' 'l rey
no pot pas servirme a' mi

J'aguet xicot no's desperta
y es hora d'anà a' dinà
ni se si l'haig de crida'
ni qui haig de fer y estich certa
Que després li labrà greu
de que no l'haig cridat
pero y si l' desperto y veu
que l' somit li he desforbat?

j Cui sab lo que està somiant
y dol alguna vegada
perque en fi y hi ha somit tant
dols que a' tot hom li agrada
y no no: no m' embolico
si somia la auota

'm perdria donà un mico
y 'm sofraria tota

* Segn' que are la somia
perque son las seras fruitas
si fos regido' excuria
pot se que somia fruitas

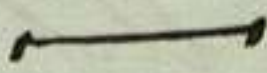
petas al gas at tots punts
y hasta cornas pero are
tots 'ls seus pensaments jints
son ben lluny d'aixo; y encare
no's desperta; ah! bon plan
fare' 'l llit y cantare'
y si's desperta dire'
que distreta vaig cantant
y qu'es hora de fe' 'ls llits
j y corr riu! Sembla que veja
i creuriau que hasta 'm se enveja?
Si, si: vaig a fe' uns bons crits.

XX Cantant n.º 1

Sio — I
Are veigin qui ho diria
del jovent mes divertit
que de la nit ne fan dia
y que del dia 'n fan nit
Balla' a desdi
y a l'endemà
vinga dormi

no treballà

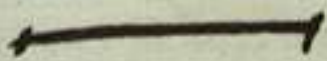
I al discapte la sorpresa
de cobrar un tres y no res
queda a deure la despesa
y no porta may diners

II.

I després a cada estona
parlan de casarse així
ves com mantindran la dona
si ells no's poden mantenir
Després aquets
quan son casats
viuen pobres
y enamorats

I resulta que 'l que prova
una que vol presumir
si per sort es maca y jova
un sempre paga 'l vesti.

Escena II.

Sio y Jan (despert)

Jan — Que's pensa qui'es al teatro

Sio — no: pro soch a casa meva:

y escolti: encare mi's lleva?

Jan. — Desseguida: y'l dos, tres, cuatro?

Sio. — Ay, que vol di? —

Jan. — 'l quinto, dona —

Sio. — Ja deura' veni! (quin'eyra!)

Jan. — Be; no se'n vaiga (adobantse
'ls pantalons)

Sio. — — — — — Finch feyna

Jan. — Donchs faigila — — — (jearrinolona!)

(badallant s'estira tot percos.)

j ay. deu de mes tart que 'l mon
(al rellotge) las dotse: ves si ho he dit

y veig que hi dormint vestit
ves si'n terra de son.

Ni temps de treurem la roba
sembla que mi' haigi passat
una; morra! pel estat,

tot es burro', y es la nova.

Vaja ben mirat lo ball
es una cosa ben sussa

dona tots ab una mossa

que passa mi' hora al mirall

Tot parlant com un aimplet

que casi 'l fetge 't fa beure

fente agafar molta set

perque li paguis 'l beure

I rebentarte seguint

lo compàs de una canço'

y després de tot això

ret empentas en sortint

I mort de son vira al catre

y la mossa se'n va al seu

y t'has gastat tres o quatre

pesetas que 't saben greu

Ja 't dich jo qu'es gamariis

y al fi que hi vas a busca'?

un costipat. --- Després tres

tot per l'habi' de balla'

Sense ve'l cap: ves si 't topa
qui porta bolet no pot
y qui du barret de copa
pot balla' ab barret y tot
¡ Sabeu que això es ben mal fet
y es costum ben ignorant?
com si un home no fos tant
quan va sense aquell barret
Veureu tipo tot mudat
qui hasta dos rals li fan falta
y ab lo barret de copa alta
sembla que sigui bisendat
Per'xo si veig un simplet
que 'l du de copa y tronat
dich: Deu l'hagi perdonat
¡ ahont vas ab aquest barret?
y ell se'l xafa y 'l tira en l'ayre
y creu la gent que 'n te un feix
perque ab tants cops no's correix
si ha sortit de ca'l drapayre
O si es qui ell l'ha fet malbe'

no mirant prim; quina broma!
y al cap devall es un home
que no gasta cap diné
y balla' ab barret li topa:
ves que te mes de copa alta
i' l' barret que sols li falta
una mica mes de copa

No es pas perquè valgui mes
que ja tots saben p' he prou
que un bolet bo' quan es nou
val de dos duros a tres

J'ls de copa son iguals
de menys preu n' he vist jo
un dia a un aparado'

me vaig veure a trenta rals

J' que seguint ma experiència
sor del ball 'ls de mes gloria:
donchs no se per quina historia
l' un barret he preferencia

J' l' altre de una miqueta
menys de copa, no 'n te.

perque si algú a dirme ve
que això es 's fa per la etiqueta

Si diré que ab mes cervell
la tenen tots los que estan
sense ve al cap que 'ls que ven
ab lo barret al clatell.

Taja: ja ho he dit avans
y a fe que son ballado
lo ball y no dich pitjó

es un centre d'ignorants

'S palau del rey Herodes,
es 'l'islera, la crissis,

es lo tifus herodes,

la febra groga, la tisis

es lo ench de qui 'l mal reps
que al caixa del ceny fa corchs
la filoxera dels ceps

y la triquina dels porchs.

----- (pansa y s'estira) -----

I aquesta son que se 'ns queda
y aquest deix que al endemà

X

no sou bons per treballa
y----- vaja tot vos ho enreda
jety-----! vaja avuy no travallo
sols en dormi finch patlera
y a la tarde cap al Gallo
d'alla' al carré de la cera

J mi trinch gana tampoch
la escudella 'm fa escudella
tot pel ball; ay! ca! Ri soch
mes llonsa que una costella.

(s'adorm de pensa a terra y ros al catre)

Escena III.

(ell y Pep que arriba pel foro)

XX Cançó n.º 2

Pep — Ja hi entrat en quinta
ja hi entrat en sort
en sort qui es desgracia
y 'm pot ser la mort

Triguina dels homes

La quinta es per cert
jo tinch la triquina
que'm mata y'm pert

Si un hom vol casarse
preguntan per tot
Si es libre de quintas
Si no ho es no pot
'S porchs ab triquinas
no's poden menjar
y'ls homes ab quintas
no's poden casa'.

Jo may mi he vist
ab aquest corch
j veuen si es trist
se igual que'l porch!

Parlant.

Pep. — Igual que'l porch si sempre
'l porch que te la triquina

ningú 'l vol, ningú diu vina
perque es inútil llavors

I mateix 'l quinto, quina
aixota voldrà un soldat

Si al dir cinch quinta o triguina
es igual: si es despreciat

Al porch li diuen quan vaigis
sense triguina 't voldrem
y a n'a mi 'm diuen quan haigis
passat la quinta 'ns casem.

Avans de la quinta; no!
y jo que mi una vegada
habia sigut porch, jo
que no he fet cap cotxinada
a ningú del món per res

Com un porch so infortunat
ja ab tot hom me faig pesat
y aixó que no faig 'l pes.

I aquet que dormint rondina
tan tranquil que està per tot
I està tranquil perque pot;

es un porch sense triquina
per aó llimy d'un trastorn gran
te la ronquera tan forta
vet 'Aquí 'l diari ho porta
l'un dormint l'altre pensant
Qualsevol qu'are 'ns vegés
se creuria que ensejem
la comedia del estulés
com hi ha mor, Sembla que estem
en escena y qu'are jo
que estich fent una comedia
segueixo l'apuntado
fingint la meua tragedia
No mes hi ha una diferencia
que aquell del diari ho porta
corria n'a aquella morta
y jo finch be la creencia
qu'are no somio res
'l que 'm passa no ho fingeixes
¡ Coch Soldat! prou me ho coneixes
tan de bó que somies

No faig comedia: no'n faig
es un paper al natural
jo, jo soch l'original
sempre, si demà me'n vaig
No se'n rignin; es formal
soch sorge, curiós, soldat
ja hauré d'ona ab un morral
cada dia aquí al costat

T'ab un fusell meu m'hi he vist
ni may he fet cap l'impicada
dignin: no es un cas ben trist
a'la primera vegada?

¿Qui es que'l meu mal remedia
a ningú faig compassió?

¿que's creuen que faig comedia?
donchs no'n faig es de debo:

Aquet barret que val poch
pero qu'es meu, are ja

no'l podré dur, y no n'hi ha
per terà'l barret al foc?

Pero a'vostés que'ls hi conto

que 'n tenen de fe' vostès
siro 'n tenen de fer res,
si ja ho veig si sich un tonto
I aquest tan tranquil dormint
ditzos ell que te mes anys
jo 'n tinc vint, no mes que vint
tendre edat de desengany
I dia dels reys m'estaba
contemplant la cavalleta
que al balcó la sabateta
plena de dolç trobaba
I jo obrer de qui 'l treball
era 'l meu puntal encare,
meditant igual que un pare
mormolaba amunt y avall
¡Dia dels reys! oh quin dia
per la creyenta maynada
puig que en sa dita envejada
may lo desengany hi mia
Si jo avuy fos innocent
com en ma infantesa ho era

¡ quin gresar en ma fatllera
en eix dia de content!

La Sabateta escotada
posaria en lo balcò
trovanthi en la matinada
joquinetas y dolçis

Mes avuy ja tinc vint anys
ja no hi trobare joquias
y si las aspres espinas
d'amarguissims decegany

La Sabateta ab anhel
no hi puch posar, puig ja se
que los reys no donan re
que tinga dolçis ni mel.

Be ho podia jo ignorar
que he fora mes felis
cregut que del paradís
puch la mel laborejar

Pero de los temps las Reys
fan que avuy ja 'm veja gran
los vint anys ser home 'm fan

¿ y a' vint ¿ que'm duróm los reys ?

J'en la meditació tal
que lo seu desengany pinta
va trua' un municipal
ab lo paper de la quinta
Al acte vaig irritarme
vaig agafa' aquest barret
y contra de la paret
¡ pataplas ! vaig estravarme
(ho fa com dieu y 'l tira al cap
d'en Jan)

Jan. — Malviatge 'l mon ! qui hi ha ?
jah tu ets ?

Pep. — Que hi ha Joan ?

Jan. — així tu que estás tirant

Pep. — home no trinch de tira

Jan. — Es di' que ten mateix ?

Pep. — Li home

aixís ho ha volgut la lley
ja se m'ha acabat la broma

ja tindrà d'anar a servi 'l rey

Jan. — Així no ho crech.

Pep. — Sí, home, sí;

Jan. — ¿pero servi 'l rey t'apaura?

Pep. — Tes clà!

Jan. — No siguis criatura
si no l'hauràs de servi

Pep. — Que no?

Jan. — home jo ho he estat
de sorge y no hi ha remey
pero així de servi al rey
creume, noy; no es pas vritat:
Tu no mes has de servi
a n'als quefes y als cadets
pero 'l rey? mi sabrà qui ets
mi 'l serviràs; creume a mi.

Jo també avans m'ho pensaba
perque algi que baix la llei
lo del sorge li tocaba
deyan: se'n va a servi 'l rey
pero mira: jo en l'espai

de quatre anys, res vaig du a taula
ni hi he tingut cap paraula
ni l'coneix ni l'he vist may

Pep. — Pero home així ja ho sé
a n'al rey may lo serveises
pero l' serveises

Jan. — en què ?

Pep. — En que si algu li mou guerra
tu l'tens d'anar a defensar
y a n'alli t' poden deixar
ester de pansa per terra

Jan. — Així sí; pero no tots
a la guerra han de morir
home en aquí m'tens a mi
he hi he anat com sabe' ho pots
y creume: diris, tu ray
que ja has sortit de la sort
pero a mi no m'han mort may.
no t'enganyo, may m'han mort,
no; si fos també ho diria

pero meuy me vom mata,
vall di' que no ho pots dupta
perque; sabs! no ho negaria

Sep. — eto si' t' vech

Jan. — Després; veurais

tu ja sabs que en tempos de pau
ja no hi ha guerra y estas
fet un surge y jah salau!

Requiebras a' las mimpornas
que hi ha per aquellas terras
ni meus pensat en guerras
ni en res del qu' are curatadas

I si' t' portan allosjat
en casas de nenus mecas

son las terras currutacas

l'endema' que hi has entrat

I aquells; ays! y aquells carings
y en res meuy pagas igual
lo que val dos rals diu: minos
y soldados un real.

J'el treball no't mortifica
y sempre estas esquilat
y caninas ab musica
y tot l'any vas dispressat
J'vesteixes pessa llarga
y vas llhent de botons
y tot ple' de cinturons
y altres cosas de mes carga
J'tot fregant el fusell
ab levita y espardeyas
entonas las malaguenyas
que't venen primé al corvell
J'fujas de tot enfado
llevant la pena mes negre
y no hay vida mas alegre
que la vida del soldado.

Rep. — Las ventajas del soldat
ja'm agrada que las digas
pero son mes las fatigas
y tu te las has callat

J'jò que encare no ho soch
pero que ho seré ben prompte
de fatigas ja 'm faig compte
y crech que erraré de poch
perque trovo molt pesat
aquell poch de la roseta
y l'orná a poch de corneta
y 'l no hemí llibertat

J'vestí contra 'l meu gust
y orná ab sabatas d'aquellas
que 't fan així (?) ab las orellas
y ab un ros que may t'es just
J'que encare que 'n dignin ros
y signi d'un blanch alegre
quan te 'l donan ja es tot negre
sense llustro y tot greixós

J'has d'orná com un francès
ab uns claus aquí dessota
del calsat que ab la carota
hi ensopegas pels carrés

J n'hi ha tanta de renglera
tot voltant que te figura
mateix que una ferradura
qu'es lo que a' mi'm desespera
perque si ab una criada
pallas en alguns caraus
al darli una trepitjada
me li clavas trenta claus.

J si fas tart algun dia
y't renya un mico-filos
no pots respondre orgullós
y te'n has d'onia a la pia
J't fa perdre la xabeta
m tros de beta de cabo
y li has de seguir la beta
y li tens de pagar l'xavo
J't enlluernan de galons
y't fan veure las estellas
y t'atipan de sigrons
y de sopas molt vermellas
En mateix t'has de fe l'lit

y no't pots fe meuy 'l plat
y 't tens de posá un vestit
que Deu l'haigi perdonat

J sempre has de tractá en fieros
y en furrills ab tres regansos
y no mes tocas calderos

J no mes tractas en romsos

J hasta jo mateix m'assombro
de pensá ab tanta faltera

que quan passa una bandera
sempre estas armas al ombro

J si una baralla hi há

entre reys y vas per terra

sino 't quedas mort allá

ve una bala que t'esguerra

o't fa' cego y lo teu clam

a ningú fa compassió

y per no mori de fam

tens d'aná a' cada cantó

J'l que es encara mes amarg

que has de cantá pels conquistors

l' veint caritativos
y tothom passa de llarch

Jan. — Pero be': aixó es al principi
despres un ja s'hi acostuma

Pep. — Donchs aixó es lo que m'abruma,
veure un xitsaretlo, un pipi,
que t'pot ventar clabellada
y tu no t'hi pots torna

Jan. — t'hi tornas

Pep. — Si, y l'endemá
t'afusellon de passada

Jan. — Aló es una carambola
mira; ab mi hi von juga a palos

Pep. — Donchs noy creu que aquets regals

Jan. — Ah; no, no: a ningú aconsola
artillé s'está milló

ves si t'hi poden fe' entra,
vens? jo m'vaig fe' gastado.

Pep. — també n se jo de gasta

Jan. — Pero ets petit

Pep. — Que vols di

Jan. — que 'ls gastado's son mes alts

Pep. — y com mes alts

Jan. — mes formals

Pep. — Donchs per formal vira ab mi

Jan. — No ets prou alt home no ets bo

si la teva alcada es poch

poras un mal gastado'

Pep. — tota la vida que ho serh

Jan. — Donchs no'j alla' t' pagarán

que t' farán aná jistet

Pep. — Massa ample que 'm vestirán

Jan. — pero de quartos estret

Pep. — Quan donan —

Jan. — quatre de vistos

Pep. — quatre quartos?

Jan. — tal com pinta

a' preu d'ampolla de tinta

Pep. — y de tres capsas de mistos

Jan. — I hasta t' fan tregina' 'ls cabres

y sempre 'ls quatre han de se'

jo en quatre anys que ho vareig fe
i me'n vaig atipar de cuatres!

Sep. _____ Lo mateix, deure' fe jo

Jan. _____ y 't faran pela' patatas

Sep. _____ y enllustrarme las sabatas

Jan. _____ y hasta clava' algun boto'

Sep. _____ y onra' sempre embotonat

Jan. _____ y renta' la coixinera

Sep. _____ hasta fer de brigadera

Jan. _____ y porta' 'l plomero alcat.

Sep. _____ Tal datell du 'ls traspotins
que així es du llana al datell

Jan. _____ La t'esquilaran

Sep. _____ rutins

Jan. _____ Bretols!

Sep. _____ Cristo!

Jan. _____ ¡Quin tropell!

Sep. _____ Be: no mi hi fassis pensa

Jan. _____ tens raho' y jo ya trinch gana
mentres tant vaig a dinar

Pep. — y ahont vas aixis tarabonna

Jan. — Com vols di'?

Pep. — mudat

Jan. — tens raho

Pep. — hort hi vas?

Jan. — a' com Cassola

Pep. — y hi anabas de lenys'?

Jan. — Hoy si hi varig quina tabola

Ja's veu que no ho sach: qui hi atina!

Se'n ha de veni' de mena

Pep. — Se'n ha de veni' de mena

* tens de di'; l' tipo s'esmena

Jan. — Bueno: torno desseguida

y anirem al gallo, eh?

Pep. — Al gallo?

Jan. — o a' n' un cafe

home a' fe' la despedida

Pep. — Bueno ves y mentres tant

jo m'arreglaré' l' fusell

y pensant qu'es l' fusell

l' bastó, aniré ensejant

Jan. ————— Jo que ja hi sigut soldat
jo t'ho explicaré

Pep. ————— abur

Jan. ————— Taja, adéu soldat futur

Pep. ————— Taja, adéu soldat passat.

(Mentres Jan se'n va, en Pep se queda trist
y Jan que l' contempla torna endarrera
mentres la música ja ha fet lo preludi
de las coplas que segueixen)

XX Cançó n.º 3

Coplas

Jan. ————— Creume a mi no t'encaparris
que tot hom te'ls seus treballs
are'ls porchs tenen triquina
que tu'n tingas no es estrany

Pep. ————— Pero'ls porchs encare hi guanyen
perque així no'n maten tant
y la triquina dels homes
mata a tots los de vint anys.

(¡Duo!)

Jany y Pep. — Com mes anys passen
mes mals estem
per sol que passi
no aiauyarem

—
Escena IV.

Pep sol
Parlant jagafa 'l tracti' y fa'
centinella

Pep. — No estich pas per ensaja'
massa que ho ensajare'
no mes ho sento perquè
m'he te de prementá'
at aquells animalots
que m'el pas saben seguir
y que may 'ls hi pots di'
res que tingui nas. m'hi pots
tenir m'hi may cap conversa
m'entantá' cap discussió'

jo que he nascut al inversa
raja..... y ademés d'ouso
't ve una noya al estat
y que 's rebaixa ja 's creuen
perque la gent que la venhen
diuen; festeja un soldat
y ho diuen ab accent tal
volent dir que no es ningú
contant qu'és ignat, algrí,
di; festeja un animal

Se modo sempre ja ho venhen
no es ningú qui passa apuros
no tenint quatre cents duros
ets soldat? donchs bestia 't creuen
y no fa ràbia? malviatge!
sigle ilustrat! y d'ouso
se'n diu civilisació?

preferixo estat salvatge
'S meu amor no defugí
servi la pàtria, aixó no:

Si hi anés qui pagant se'n fuig
ab quet hi aniria jo

quan convingués: pero ara

aquet respecte als diners

es lo que m'irrita mes

y tambe' l' deixa' la mare

Pare, germans, amichs y ella
la pobre sió ma promesa

la filla de la dispesa

es di' filla de la vella.

Pot se mingú' m' matará'

ja que l' se covart m' ofent,

pero en Prim he era valent

y uns covarts l' van mata'

En batallas hont mostraba

l' anim que li daba assanya

may la mort se l' emportaba

donant ell mes gloria a' España

Matarlo no van gusa'

cara a' cara per la pó'

de traidó' ho vom fe', pero
la creació' es que 'l vom mata'
; I no surt un Edisson
que pugui ab lo seu talent
descubrir algun invent
que no 'ns fregui may del mon
; Si trovéssim una rima
que als que 'ns matam espantés
are comprech lo bo' qu'es
per los pobres tenir triquina
— Oh triquina, triquinosis
veig que fas parla' a' la gent
que per uns deefás negocis (a' mans
bufarinas)

mes ningú dels que 't critican
saben lo bon fi que 't dú
que hi ha 'l progrés are explican
y veig que 'l progrés ets tu'.

Tu que fores protegida
per lo profeta Obahoma

que en las lley's un cop de ploma
va salva' dels porchs la vida
Deus haber volgut venja'
la vil lley que ab negre sort
posa' la pena de mort
contra 'l porch que mes bo' esta'
deus veure que no es de raho'
deixa viure al mes dolent
y castiga' al innocent
pel delict de se bo'
y aixis posante tu al mitj
has dit mental y jo 't mato
y ab tot y ser tu un esquitj
tan ment li has dat mal rato.
Donchs aixi' m'agrada, aixi':
si 'ls homes tambe 'tinguessin
triquinas que 'ls defensessin
perou amiriam milló.
Mes al porch defensant tu
noto que a' tots no's defenses

perque aixis apendra' alguí
de no mata' y tu comensas
Que a' la carr del porch s' amarra
la terra amargó i veri'
perque tu has eregut que així
no'ns podriem dar butifarra
y tal negada has eregut
que' l' ser molts homes cotsinos
es perque menjem tossinos
s' encomanem la virtut.

Sempre als bons van las veufimes,
¿no veus qui matan, triquina?
al bor, al be', a' la gallina
sempre a' las bestias mes mancas.
Atre al porch que fiero no es
ja anyorom pogué' matar
may hem sabut degollar
cap lleó y menjal' després
ni cap tigre ni cap llop
llops ab llops may se mossegen

y al pobre anyell l'arreplegan
y se'l empassom d'un glop

Tot felicitat triquina
y alabo el teu procedi

quan dels porchs logris lo fi
festo als homes y a mi vina

Puig si' l'cep que's desespera
quan li arrencan los gotins,

va trova una filoxera

contra ls lladres de rahins,

I los porchs per qui el mon trina
t'han trovat a tu també,

o filoxera o triquina

vinequi als homes que'ns coneix.

Ella que moqui la intriga

tu l'aparicio quan pugal

o ves si entre totes dugas

per sorti alguna altre amiga

Que se'ns posi en un bloc tal

que espanti y mossegui fort

a' tots los que 'ns vulguin mal
y 'ns mullin y 'ns donguin mort.

Escena V.

- Pep y Lio -

Lio. — Pepet, pepet, are vinech
de enterar-m pel senyo Ignasi
de las lliures que jo tinc
de dot 'l dia que 'm casi
y diu que 'l pare al mori
va deixarme dos cents duros
y que 'ls tinc en uns seguros
contra incendios

Pep. — Pot se si'?

Pep. — y al incendi no s'han fos'?

Lio. — Cantan papers - revisats

Pep. — I'ls papers no 'ls tens mullats

Lio. — mes aixuts que 'l vi de cos

'Ns casem, donchs, y als seguros,

que ab aixos 't compro 'l soldat

Pep. — No n'hi ha mes que la meytat

perque val quatre cents duros
De tots modes t'agraheixo
l'interés veig que m'aprecias
pero, j'ay Lio, demà t'deixo

Lio: — Ah es a dir que tu m'aprecias
aquest sacrifici meu?

Pep: — no: pero Lio n'hem re'

Lio: — Busca ab algun parent teu

Pep: — Si no tenen cap diné

la parentela que acatas
tota en sabates s'arrela

Lio: — Que vols di'?

Pep: — qui es parentela
de molta pega y sabatas.

Lio: — I si fugias a França

Pep: — Per toca l'orga vols di'
no estich per orgas
a mi

fius la de la iglesia m'causa

Lio: — Donchs que fas? buscas diné?

Pep. ——— si 'ns plau per forza se un quinto

Lio. ——— sent pinto 'n pote trova; jeh!

Pep. ——— So crech que sino m' ho pinto

Lio. ——— es di' que 'm deixarás joh!

Pep. ——— també a'n'ami 'm desconsola

Lio. ——— allà t' farin du' murrís

no 'm donon la bola

Pep. ——— si avans

Lio. ——— T' t veurás ab algum cas

Pep. ——— Sino 'm veig ab algum cos

Lio. ——— Pot se tindrás mort de gos

Pep. ——— y qui sab si mort de gas

Lio. ——— y si m' com are l' Ernesto

hi anés al teu puerto

Pep. ——— ——— ¡Ca!

qui vols que 's posi al meu puerto

si m' jo m' hi vull posa

Lio. ——— pro pagant Sant Pere canta

Pep. ——— y qui ha de cantá Sant Pera

si m' sab l' miserere

m' l' ruja el infierno

Lio' ——— tanta

tristesa que a' mi' m' fa això
y veig que tu ho prens en broma

Pep. ——— pero dona!

Lio' ——— pero home!

Pep. ——— I que vols que hi fassi jo?

Lio' ——— Testen i feste passa
per inutil

Pep. ——— pero be'

inutil pero de que
que' m falta

Lio' ——— ——— ¡oh! t' pot sobra'

Pep. ——— Que' m sobra?

Lio' ——— ——— ¡pobre de mi'!

tu que t' veus de tot arreu

Pep. ——— És a' di que tu vols di'

lo que s' veu y l' que no s' veu?

Si tu' m vols mirá' de dins

mes venhen quatre ulls que dos.

es di, si vas ab bons fins

Lio' ——— Mare de Deu que ets talos'

Pep. — Donchs jo crech que res me cobra
y que tot ho trinch sauce'
crech que inutil no trinch re'
perque tot fa manobra
En fi no se com so fet
pero jo crech que hi sock tot
y donchs, un com jo, com pot
perse inutil: lo penhet
crech que l' trinch que Deu n' hi do'
mes grossos l' ste l' Ignasi
las dos camas, casi casi
son igualas: lo cos, jo
crech que, en fi, estich be de cos
las espatllas ni espatlladas
l' coll rodó; l' cap, es prou
dels moderns; de las vegadas
que alguí m' ha fet un cap nou
Las mans te las recomano
aquets contours tan seguits
una mica llarch de dits
que es útil per toca' l' piano

No loch gayre ample y d'altura
crech que loch aixis tal enal
no despenjo de gayre alt
pero crech tem' figura

ben he' d'home y mes bufona
perque no loch gens pansant
que un arcalde que hi ha agut
un quom temps a' Barcelona

Ta veus tu donchs que'l qui ha estat
fins milló en figura y tot
que un arcalde jamay pot
de imitil per de soldat

Lio: — Ves, ves poca solta, tu
veig que poch deus estimarme

Pep. — Com jo creus trová ningú?

Lio: — poch t'entristeix l' deixarme

Pep. — Mes que tu,

Lio: — poden conta;

Pep. — tens raho! (enfadantse)

Lio: * — no: la tens tu

Pep. — Be vaja de' aam esta' (Lio tora l'asepet)

je No'm toquis t dich!

Lio. — Cui t toca ? -----

no t dich re'

Pep. — pero tocas l'asa

y tocant l'asa aqui casa

m tocas a mi'

Lio. — jtanoca!

(Se posa m a cada canto d'escena)

XX Cantant n.º 4

Lio. — Vens aqui l que son los homes

ay noyas no ls malbesen

si ls feu una puntureta

despres encare hi perden

Pep. — Vens aqui l que son las donas

ay joves no us hi engresquen

si un no esta sempre per ellas

dichu ja que no estimen

Lio. — Jo no t dich que no m'estimis

Pep. — jo tampoch t'ho he suposat

Lio. — pero has dit no m'amohimis

Pep. — Perque estich encaparrat
Lio. — To ja en tu m'arrimo
Pep. — y jo també en tu
Lio. — jo mes que ningú
Lio. — ja sabs que t'estimo
Pep. — jo mes que ningú
Lio. — Per xo m'entristeixo
perque has de fugi
Pep. — jo per xo pateixo
tan que no's pot di' ******

Duo

Lio y Pep. — To ja en tu m'arrimo
y jo també en tu
etc. etc.

Pep. — Si may vaig a la guerra
que m sembla que m'hi veig
pensant en questa terra
allí en lo tirorij

Membres que la bala
fará aquell sin sin
que a m'al que assenyala
ja no'l deixa viu

Mes que ab ningú
pensaré en tu

Sio. — So si' cuso algun dia
que m' sembla que m' hi veig
la roba que podria
se' pel primer bateig
Quan la agulla passi
fent aquell sit sit
que a n' alli hont paspassi
quedare' encit
mes que ab ningú
pensaré en tu.

— Duo final —

Sio y Pep. — { Si mey vaig a' la guerra etc
So si' cuso algun dia etc

Escena VI

— Sio, Pep y Jan —
Parlant.

Jan. — Bravo, noys - bravo, m' agrada
pensaba que estabau tristos
mes veig que ab mey fregada

vos enceneniu com ls mietos

Pep. — Tristos estem si l goig manca
nostra alegria no es tanta
que cuando el español canta
o' rabia o' no tiene blanca

Jan. — Si, si: ja se ab lo que vas
tu no tens blanca, pero
tens la rubia qu' es milló
la rubia me gusta mas.

Sio: — Favor que voete' n vol fé'

Jan. — justicia que jo li faig

Sio: — gracias donchs

Jan. — no hi ha de que'

Pep. — Taja que feu un ensaig
de cumpliments y etiqueta

Jan. — Home ja ho fem al devant
no tingas pes; qu' ets doneta!

Pep. — Tu ets molt tonto

Sio: — Endeavant

Jan. — Que soch tonto? ja se lavi

que en no ser sabi m remonto
pel qu'es sabi so mes tonto
com pel tonto so mes sabi
Tal di' tonto cap agravi
faras may al sabi o' tonto
y per so' al no dirme sabi
tonto o' sabi no m'afrento

Que'l qu'es sabi tonto l'conto
que en no se' tonto s'alabi
com al tonto l' trovo sabi

Si fa'l sabi en di' qu'es tonto
no sent sabi may m'afrento
Si m' diu tonto un tonto llavi
y fora tonto en fe'l sabi
no sent sabi ni sent tonto

Si es un tonto qui m' fa agravi
faig jo'l sabi y no m' hi conto
com si es sabi qui m' diu tonto
faig'l tonto sent ell sabi

Tonto o' sabi m' remonto
sens fe al sabi o' tonto agravi

que questions de Sabi y tonto
fan tonta' al tonto y al Sabi
fent que Sabi o' tonto acabi
jo que tonto o' Sabi m conto
dient qu' es Sabi l' qu' es ^{o' tonto}
y qu' es tonto l' que s' o' Sabi

Sio.

— Ven jo no se y' m diu lo cap
ya fe l' meu cap no sab re
que en materia de Sabi
cada un Sab lo que Sab
Jo ja se que Sab voste
pero no se be l' que Sab
com tempoch se be si cap
Sab ven be lo que yo se

Mes si ho Sab algi o' no ho Sab
jo m crech Sabi que no se
com voste Sab si ho Sab be
que Sab be l' que Sab son cap
J tan si Sab com no Sab
puch Sabi eucar que no se
com voste Sab si ho Sab be

que sab be'l que sab son cap
I tan si sab com no sab
pench sabe' encara que no se'
que hasta si sab mes que cap
no sab prou que no sap re
I per' no se' que esta' be'
dir que no sab, lo qui sab
perque'l que no sab ja se'
que diu que sab y te cap
I us vull fe' sabe' que se'
perque se' que ho sab 'l cap
que 'l que diu que no sab re
jo no se' y ja se' que sab
I per' no dich que se be'
que may diu de 'l que te cap
y 'l que se' que diu que sab
ja se be' que no sab re.

Pep. — Noja enrahonant tan depressa
m' de 'l que surt de ta gorja

jo lo que se es que sovch sorge
y així es lo que m'interessa

Sio. — També m'interessa a'mi

Jan. — y hasta a'mi com a company

Sio. — Calla! que sento obri'l pany

(hi arriba al foro) del consell; que mana! ¡si!
Diu qui hi anem jo y tu

Jan. — au! ves!

Sio. — Deu volque' errahoná del dot

Pep. — I si no'n tenim per ves

Jan. — Yes home! (ella l'estira y fora)

¡pobre xicot!

Escena VII.

Jan sol

— Parlant. —

Jan — Tencare dirhen triquinias
si ls porchs no's poden queixa
Si mes malament está
l'home que'l porch: qui barrina
trova que'l porch, solament

la te d'un estil y l'home
per tots estils, com la goma
si li enganxa un nou tament
Aquell trist procurador
que al arribar al cap del mes
va a casa un treballador

Sense feyna ni diners
Es triquina del obrer
que sens treball s'arruina;
com qui ell viu d'aquell llugner
trova l'obrer ab triquina

Anant l'obro tan mal
l'amo baixa el ten per cent
de aquella paga mensual
del procurador prudent

I ell que fa el compte exacte
del que cobra pel salari
trova al compte qu'es l'obrer
triquina del propietari

Ab això del gas confiaba
se' quartes l'ajuntament

com tothom va fe' l'valent
res del impart ne cobrava

I per ao l'cos existent
diu que son enan d'ells rondina,
los consumidors, triquina
del actual Ajuntament

Mes, la empresa qu'hi ha perdut
y'ls consumidors de gas
que per mor d'aquet fracàs
gastos de llums han tingut
trovan que en l'escaindol gros
per qui Barcelona trina
es l'Ajuntament triquina
d'empresa y consumidors

X

I en fi, el poble que esta unit
y que com trova un govern
que l'vol fe' viure en l'infern
de la crisis y' l'neguit

Li fa cara ab tal virtut
en que l'govern no'l domina,
aquell poble es la triquina

d'aquell govern absolut

Pero 'l que la lley sab forsa
que al poble posa 'l grilló
no ab la forsa de la raho'
Sino ab la raho' de la forsa

Que en llibertat no 'l deix viure
causantli fins la ruina,
aquell govern, es triguina
d'un poble, que vol se lliure

[Se'n va a'gnayta pel foro y veient que
no venen canta]

XX Cantant n.º 5

Tan. — Es trist per mes que 's diga
que al mon may hi estem bé'
es trist que un hom no siga
feli's com ell vol sé'

Quom un neix ja comensa
a fer lo primer pló'
quan ja fa la creixensa

comença a' dur bastó
Després quan ja un jove
li venen los vint anys
com are aquet se trova
l'edat dels decegaments
Mes entllà es home lliure
se casa y te travalls
te fills y te malviure
perque no hi ha prou galls
Arriba vell y's trova
que ningun 'l vol tenir
sempre una pena nova
'l fa plorar o sofrir

J'l goig sempre 's dormia
tot esperant la sort
y arriba lo trist dia
que 'l ve a veure la mort

J'encare, més, Espanya,
que es igual que un forint
la llei es la barrera
los toros l'enemich

las Corts la presidencia
altres nacions la gent
l'excercit la cuadrilla
primé esposa el govern
lo poble n'es la capa
que el toro va estripant
picadors son los quiepes
y'ls quintos los caballs

Escena VIII.

Jan y Lio.

** Cantant n.º 5

Lio. — Per xo mateix que Espanya
es igual que un torint
que la lley es barrera
y'ls toros l'enemich
que las corts presidencia
altres nacions la gent
l'excercit la cuadrilla
primé esposa al govern
I que el poble es la capa

que 'l' toro va estripant
picados son los quefes
y en Pep es un caball

I'l mataroin
de una banyada

Pep. — no maton ton
cada estocada

Sis. — Pero a n'ell si

Pep. — no tinga po'
a qui m te a mi
he hi viscut jo

Duo ★

Pep. — I aixó que so d'Espanya
qu'es igual que un torint. etc.

Sis. — Pero miri que Espanya
es igual que un torint. etc.

Parlant

Jan. — Crequi: sabent 'ell llegi
tan be' com sab, no s'espanti
es molt facil que adelanti
dintre poch temps de servi

Lio. ————— No estigui de broma

Jan. ————— a' fe'

en mitj d'aquells sabatasses
que son talussos garrasses
vol que en Pep no arribi a' se' ?
ven que mi' un saben firmia
y que tots son uns talegos
de navarros y gallegos
que mi' saben canivra' ?

I d'aquells que tots son Xansas
Peras, Lопас y Gonsalas
quan no 's te ja po a' las balas
un dia - vaja t' hi regansas
Tuentra que 'l farim cabo
y sargento y oficial

Lio. ————— si; y capitá y general

Pep. ————— fins a' tant ~~po~~ no li alabo

pero a' cabo desseguida

y a' sargento si te sort

y a' sargento hi ha la vida

Lio. ————— també hi pot habé la mort

Jan. ————— Ab la mort no hi penci mai

Sio. — y crech que farà carrera
y l'exercisi

Jan. — Aixó ray

no li donqui cap quiviera
Diferent que signés ill
com aquells de qui fan befa
con una vegada un quefe
que va di' a' un soldat vell
mentres feya uno, dos, tres,
— a ver quien es esse bruto
que levanta los dos piés
a la vez: (fent ill lo mateix plan)

Sio. — Jo li reputo

aixó no li haurian de di
pero allo' de habe' de fe'
cincoanta horas de camí
ay si' quan jo hi pensaré.....

Jan. — En aixó puch contestar

lo que conton de un tirent
que mentres estava dihent
que habion de caminar
vint llegras, uns vint soldats
qu'ill manava, un va fe' un jay!

en mots acastellanats 161

Vint llegras encara qu'és molt
Don tots vint per caminarlas
pitjò jo que seré sol
y ab ningú puch compensarlas

Licó. — Tant se causa un com cent
no siga tonto en això

Jan. — pero, crequi, de debò,
si hasta es un divertiment

Licó. — Donchs home y perquè' vostè
que ho trova tan bo' y tan pla'
no's fa soldat

Jan. — — ja veurà'
per no habé' de granya re

Licó. — y escolti' y si li' donquessin
dos cents duros, hi aniria

Jan. — Ja veurà' m' hi pensaria
con tal que no m' estafessin

Licó. — Doncas ja s' hi pot pensá'
jo'ls hi dono

Jan. ————— de debs'?

¡m'enganya!

Sio. ————— res d'enganyá
es 'l dot que yo tinc

Jan. ————— oh

donchs ja está tot arretglat
a mi 'l treballá m' amotina
'l treball m'es la triguina
mes m'estimo se' soldat

Sio. ————— No m'enganyi.

Jan. ————— m'vosté

Sio. ————— ab la mare hem d'encarhonarho
qu'ella está prompte a' acceptarho

Jan. ————— y crequi que yo també

Escena IX.

Jan, Sio y Pep

Sio. ————— calli: no n'hi parli encara

Pep. ————— tan debs' 'l perqui trová

Sio. ————— Que t'ha dit la meua mare

Pep. ————— que busqui qui hi vol aná

al meu preste per dos cents 162
y jurat queda 'l meu mal.

Sio. — Donchs no 'l busquis

Jan. — — — aquí 'l tens (ab la ma' al pit)

Pep. — — — Cre dius ara?

Jan. — — — va formal

Pep. — — — d'alegria 'm quedo boig
al par que sento un fatich
perque al trova' m perdut goig
perdo m ben trovat amich

Jan. — — — Nada estich determinat
y que 'm matin no ho vull creure
crech que 'ns tornarem a veure
cumplint lo tracte pactat
Jo hi aniré; no tinc sanga
perig que per' no hi vaig resolt
perque hi haze dins Espanya
un mal soldat Espanyol
que al que Espanya l'arma empunya
es bran: mes si es catala'

que a' no ser per Catalunya
no hi hauria Espanya ja

Al pucsto de un altre hi vaig
mes, perquè la patria mia
no perdi aquest nom que un dia
va atonta' al inim gabaig

Sere' soldat, meny traïdo'
de la patria que va honrar-me
periq que d'ella sera' l'arma
seré d'ella sera' l'arma
seré d'ella un defensor

L'arma que yo empunyare'
faré foc en terra llunya
jamay la contre Catalunya
contra mi avans ho fare'
periq que juro ser soldat
enemich del despotisme
contrari al absolutisme
y fiel de la Libertat

Pep. ————— I quan tornis trovaras
tot un cambi en lo present

hi haurà un altre ajuntament
y acabat això del gas.

163

No's desviará 'l tramvia
ni als correus hi haurà 'ls bussos
de caps grossos - - - - i lleons
que una carta 'm estravia

No's veurán tantas fanqueras
en aquella plassa tan maca
que la adorna una barraca
molt humida dels darreras

ni sentirás aquells homes
que a' ca' la ciutat tots junts
discuteixen varius punts
y resolen breure somas

ni la muralla que cau
prop del mar y meuf va' a terra
ni hi haurà sellos de guerra
en temps de guerra y de pau
y ab lo llum eléctric fan
del progrés ab qui m' enlluerno

ja no rugirà el inferno
ni menys bramarà Satan

Jan. — Donchs llavors seré felis
que no veuré tot així

Pep. — o pot se veuràs pitjor
perque a Espanya son aixís

Jan. — O pot se no veure res
Si m'enviam un confit

Lio. — vosté ray qu'es decidit

Jan. — Los decidits reben mes
pero lo que mes m'ent
que després d'omá al devant
y se queda triomfant
pel valor de ser valent
Don la gloria y lo valor
pels que s'posan al darrera
y del soldat m' signiera
se'n recordan quan es mort.

Pep. — Pero y alló que allavós
m'has dit tu fent tantos tants bolados
que dieu ninos y soldados

un real lo que 'n val dos?

Jan. — És veritat: pero 'm recordo
de que no mes pots anà
sempre, a veure 'l nino gordo
o' aquell peix que diu papá
Pero en la que ja val mes
no es la mel per los soldats

164

Sio. — donchs també es dels espantats

Jan. — no: hi vaig per gust... dels diners

Pep. — Si te'n has de penedir
buscarem un cualsevol

Jan. — Penedir-me jo?

Sio. — — si vol

no hi vaig

Jan. — fugir d'aquí:

Si a mi encare 'm diverteix
alló de porta ombrilla
ab lo plat y la forquilla
y las botas ab un feix
aquí la esquena: es bonich
perque ab aquell gep posat

hasta quan passa un respich
diu que ja hi ha la igualtat

Sio. — I conquistà una desperta

Pep. — I allò de anà de guerrilla.

Sio. — I quan s'alsa un cabecilla

Pep. — tu fas centinella alerta

Sio. — I anà ab la clesca pelada

Pep. — I fe' la care de llis

Sio. — I quan passa una criada

li fa tot fent l'andalis

allò de ju ju

Pep. — — — — y allò

de me gustar las mugeres

como ti porque tu eres

aquel angel que bajó

del cielo para aliviar

a mi triste corazon

y retrechera y la mar

y estas mes brempat que'l mon

Jan. — I a lo milló'n trovas una

que la requiebras així

y que t'ent deixà a la
de València o a la d'aquí
Que quan li dius retrochiera
o algun requietro amorós
respon d'aquella manera
"ay! ahont va aquest fastigos!"

I si quan fa l'enfadada
massa t'hi vols arramba
t'venta una bofetada
y tu no t'hi pots broma

Sis. — Es que així moltes ho fan
per toca las caras d'horne

Jan. — que ho diguin y 'm tocaran
tan com vulguin:

Pep. — qu'ets de broma

Sis. — Per despedida 'l convido
a dinar si te mes gana

Jan. — cantembi una americana

Pep. — y ballemla per despido

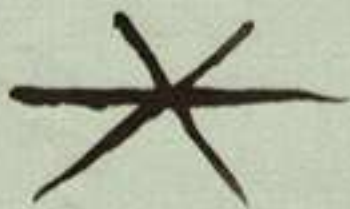
===
///
===

* N.º 6 (igual americana del n.º 1)

Sis. — Ja hem acabat la triquina
are sols falta acabar
la dels porchs qu' es la rima
dels que no'n poden mata'.

Crequin sempre
que aixó es precis
que es molestós
lo veure aixís.

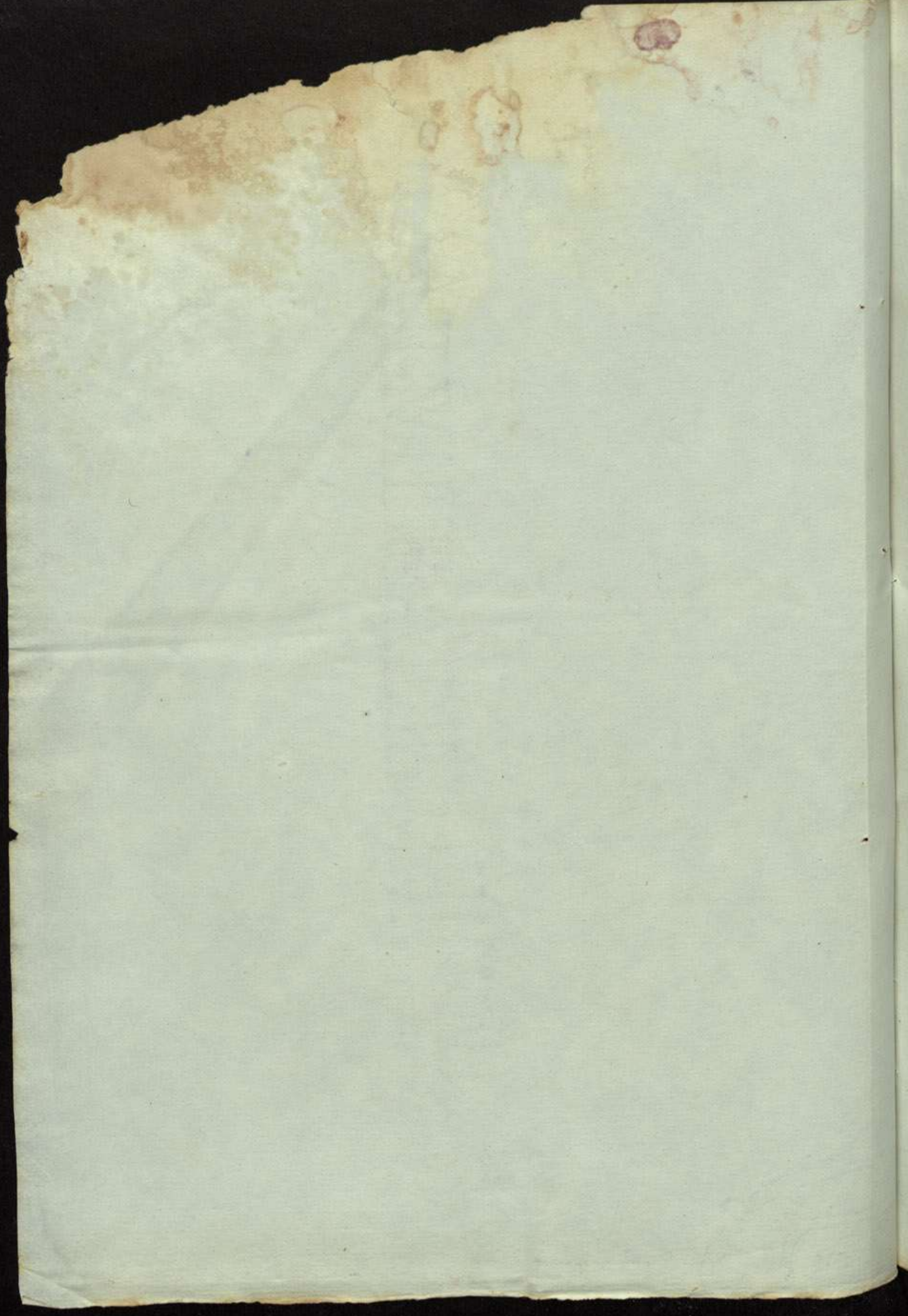
Tots. — Tot son bestias ton son plagas
s'ha de fer neteja gran
y encare mes aqui Espanya
que s'hi arrelan tant y tant.

(ballon Pep y Sis y Jan ab una cadira)

166

167

